

УПРАВЛІННЯ ДІЛОВОЮ АКТИВНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Узагальнено підходи до визначення сутності ділової активності. Розглянуто фактори впливу на ділову активність

Ключові слова: ділова активність, активність, ринкова активність, індекс ділової активності

Annotation

General approaches to the definition of the essence of business activity. The factors influencing business activity are considered

Keywords: business activity, activity, market activity, index of business activity

Вступ

В ринковій економіці ефективна робота підприємства в значній мірі залежить від ділової активності підприємства. Підприємства не здійснюють господарську діяльність лише заради власного задоволення, мета підприємства – одержувати дохід від своєї діяльності, при чому величина цього доходу має складатися з суми, яка б покрила збитки, понесені в процесі виробництва, а також з прибутку, що і є остаточною ціллю діяльності будь-якого комерційного підприємства. Оцінка ділової активності – це саме та основа, на якій ґрунтуються раціональні й розумні рішення про обсяги та об'єкти витрачання майна (активів).

Метою даної роботи є систематизація підходів до визначення сутності ділової активності.

Результати дослідження

У практиці дослідження діяльності господарюючих суб'єктів одним із найбільш поширених і таких, що використовуються для прийняття рішень є аналіз фінансового стану. Його проведення дає можливість різним зацікавленим сторонам отримати необхідну інформаційну базу.

До кінця ХХ ст. в економіці не приділялася особлива увага діловій активності як окремій категорії, тому її значення та підходи до оцінювання в процесі еволюції економічної думки набули якісних змін. Поняття «ділова активність» увійшло до вітчизняної наукової школи у 90-ті рр. ХХ ст. із набуттям Україною незалежності, розвитком ринкової економіки, підприємництва й виникненням таких понять, як діловий ризик і діловий крах, запобігання якого вимагало активних дій від підприємців [1, с. 215].

Ділову активність розглядають як у широкому так і у вузькому значенні. У широкому розумінні ділова активність є всією сукупністю зусиль підприємства щодо просування на ринках продукції, праці, капіталу [2, с. 144-148; 3]. У вузькому розумінні ділову активність розглядають з точки зору фінансово-господарської діяльності підприємства у розрізі ефективності його виробничої та комерційної діяльності.

Різні автори трактують достатньо неоднозначно термін «ділова активність підприємства» і в окремих випадках характеризують її значною мірою як «ринкову активність підприємства», оскільки використовують для характеристики такі ознаки і показники, що відображають безпосередньо позицію підприємства на ринку, тощо. У той час як ділова активність підприємства, на наш погляд, більш пов'язана з внутрішніми аспектами економічної діяльності підприємства.

В свою чергу, найбільш загальним вираженням темпів зміни ділової активності є «золоте правило економіки», яке характеризує даний процес як співвідношення темпів зростання чистого прибутку, доходу підприємства та його майна. Таким чином, дане правило спирається на характеристики ділової активності як категорії, що характеризує рівень ефективності використання вкладених ресурсів [3].

Наразі в економічній науці виділяють три рівні ділової активності підприємства: високий (достатній); середній (задовільний); низький (незадовільний) [4]. Кожному рівню ділової активності відповідає конкретна і притаманна саме для нього господарсько-фінансова ситуація.

Отже, виділяють нормальну виробничо-господарську ситуацію, якій відповідає високий рівень ділової активності, проблемну – вона характеризує середній рівень ділової активності підприємства, і кризову ситуацію, яка характеризується низьким рівнем ділової активності підприємства.

В усіх економічно розвинутих країнах рівень ділової активності визначається за допомогою спеціальних агрегованих статистичних показників – так званих індексів ділової активності. В їх основу покладені варіювання курсів акцій компанії, рівень яких і є кінцевим виразником її інвестиційної привабливості на ринку. Показники курсу акцій є свідченням ділової активності, стабільності економіки. У США на Нью-Йоркській фондовій біржі, наприклад, використовується такий агрегований статистичний показник ділової активності та оцінки економічної кон'юнктури, як Dow-Jones index, на Токійській фондовій біржі (Японія) – Nikkei-Dow index, на Лондонській фондовій біржі (Велика Британія) – FT (FTSE-footsie) index [5]. В процесі корпоратизації вітчизняної економіки почали з'являтися окремі методики розрахунку інтегральних індексів ділової активності, прийнятних для визначення економічної потужності українських підприємств та стабільності національної економіки в цілому.

На рівні окремого підприємства ступінь його ділової активності визначається за допомогою цілої системи показників економічної ефективності господарювання та вимірюється одним з двох способів, які відображають результативність роботи підприємства відносно або розміру авансованих ресурсів, або розміру їх споживання (витрат) у процесі виробництва, а саме: забезпечення запланованих темпів росту та динаміки основних показників діяльності підприємства; розрахунку системи показників, які характеризують ефективність використання ресурсів підприємства; співвідношення між динамікою обсягів продукції та ресурсів (витрат) визначає характер економічного зростання.

Не менш вагомий вплив здійснюють зовнішні чинники: складові політичної та ринкової політики в країні, рівень інфляції, монополії та регулювання експортно-імпорتنих операцій, рівень впровадження нової техніки і технології виробництва та надання послуг, зміна відсотків за депозитами і ставки відсотків за кредитами, рівень знань економічних суб'єктів щодо стану ринку, наявність конкуренції, яка спонукає змінювати характер та ступінь активності поведінки фірм, зміна грошових потоків, важелі втручання держави в економічне життя підприємств та ін.

Висновки

Отже, систематизація підходів до визначення ділової активності показала, що ділова активність є всією сукупністю зусиль підприємства щодо просування на ринках продукції, праці, капіталу.

Внутрішні та зовнішні фактори впливу на ділову активність підприємства можуть бути як керованими, так і некерованими залежно від виду, до якого вони відносяться. Так, якщо підприємство має змогу впливати на внутрішні фактори, то вони можуть бути відкориговані залежно від тактичних та стратегічних завдань суб'єкта підприємництва та навпаки. Якщо вони мають зовнішнє походження, то підприємство в змозі адаптуватися та пристосуватися до них.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Грабовецький Б. Є. Економічний аналіз : підручник для ст-тів ВНЗ / Б. Є. Грабовецький. – К. : Центр навчальної літератури, 2009. – 256 с.
2. Єпіфанова І. Ю. Фінансовий аналіз та звітність : практикум / І. Ю. Єпіфанова, В. В. Джеджула. – Вінниця : В НТУ, 2017. – 143 с.
3. Мешкова Н.Л. Оцінка ділової активності підприємства на макrorівні / Н.Л. Мешкова // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2015. – Вип. 5. – С 508-511.
4. Тихонова І. М. Ділова активність підприємства: складові та чинники впливу / І. М. Тихонова // Аграрний вісник Причорномор'я. – 2010. – № 53. – С. 53.
5. Захарченко І. С. Визначення факторів впливу на економічну активність підприємства / І. С. Захарченко // Збірник наукових праць КНУ. – 2012. – № 33 (70). – С. 173.

Здрілюк Вікторія Миколаївна – магістрант групи 1 МФК-17м, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: viktoria.zdriliyk@gmail.com

Науковий керівник: *Ірина Юрївна Єпіфанова* – канд. екон. наук, доцент кафедри фінансів та інноваційного менеджменту, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця

Viktoria R. Zdriliyk – Department of finance and Information Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, email: viktoria.zdriliyk@gmail.com

Supervisor: *Irina Yu. Yepifanova* – Cand. Sc. (Eng), Assistant Professor of Finance and Innovation Management, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia